

Relevante nettsted

Domstoladministrasjonens internasjonale arbeid

<https://www.domstol.no/nca>

Europarådet-CEPEJ

<https://www.coe.int/en/web/cepej/>

EU-nettverket ENCJ

<https://www.encj.eu/>

Europarådets dommerråd, CCJE

<https://www.coe.int/en/web/ccje/home>

Lovdata nyhetsbrev om europolov

<https://europolov.no/nyhetsbrev>

Oversatte rettsavgjørelser

<https://lovdata.no/register/dommerEngelsk>

Nettverk for Høyesterett, ACA Europe

<http://www.aca-europe.eu/index.php/en/>

Har du forslag til hvordan nyhetsbrevet kan forbedres? Tips til tema? kontakt oss:

Internasjonaltsekretariat@domstol.no

Internasjonalt arbeid

Velkommen til andre utgave av nyhetsbrevet fra DAs Internasjonale Sekretariat! Nyhetsbrevet publiseres ca. fire ganger i året, og presenterer først og fremst aktuelt stoff fra aktiviteter knyttet til norske domstolers og Domstoladministrasjonens (DA) internasjonale arbeid.

I det første nyhetsbrevet i 2021 kan du lese mer om EØS-samarbeidet. DA er program-og prosjektpartner for EØS-midlene i hhv. Bulgaria, Kroatia, Litauen og Romania. Sistnevnte er nest største mottakerland av EØS-midler (etter Polen), og i denne utgaven får du vite mer om hvordan DA bistår i rettsoppbyggende arbeid i Romania. Du kan også lese om webinarer som DA har organisert og gjennomført i regi av EØS-midlene den siste tiden.

Vi presenterer også aktuelle nyheter og du finner bl.a. lenker til rapporter og opinions fra internasjonale organ som CEPEJ, ENCJ, Europarådet (CoE) og OSSE.

Videre har Internasjonalt Sekretariat tatt en prat med dommer Wiggo Storhaug Larssen, som nylig har tiltrådt i rollen som Norges representant i Europarådets rådgivende dommerkomité (CCJE). Han forteller om hva rollen hans innebærer og peker på viktige tema som står på dagsorden for CCJE fremover.

EØS-midlene – Romania

Norske domstoler bidrar til å styrke rettsstaten i Romania

Flere dommere og DA er sterkt inne i EØS-program for å styrke rettsstaten i blant annet Romania.

EØS-midlene har to mål - bidra til sosial og økonomisk utjevning og å styrke forholdet mellom Norge og mottakerlandene i Europa. Et velfungerende rettssystem er grunnleggende i et demokratisk samfunn basert på rettsikkerhet og er også en viktig forutsetning for sunn økonomisk utvikling. Derfor brukes EØS-midlene blant annet til rettsoppbyggende arbeid. Gjennom EØS-ordningen er DA programpartner i flere land. I dette nyhetsbrevet presenterer vi arbeidet i Romania:

Justisprogrammet i Romania har en sterk bilateral dimensjon. For å øke effektiviteten i det rumenske rettssystemet og forbedre anvendelsen av europeiske juridiske konsepter, støtter programmet omfattende opplæringsmoduler/program for juridiske fagpersoner, samt oppgradering av IT-utstyr. Programmet finansierer syv predefinerte prosjekter.

Judicial Training and Capacity Building

DA bidrar i prosjektet "Judicial training and capacity building". Prosjektet er på 4,1 millioner euro, og implementeres av Superior Council of Magistracy (SCM) med DA som programpartner. DA er også prosjektpartner, hvilket betyr at DA og representanter fra flere domstoler blir brukt som ekspertise. Prosjektet består av kompetansetiltak og opplæring av dommere og påtalemyndighet på ulike tema:

“Legal Professionals trained in European legal concepts”

DA bidrar inn i ti seminarer med tittelen “judges delegated to prison facilities and judges solving forced medical measures, with a focus on specific issues related to Roma population”. Det skal også utvikles en guide for dommere på denne tematikken. Dommerne Kristine Schilling og Dag Brathole bidrar som norske eksperter.

“Legal Professionals trained in child interviewing techniques”

DA bidrar inn i femten seminarer som omhandler barneavhør. Det skal også arrangeres et studiebesøk til Norge, samt utvikles en guide for beste praksis i barneavhør. Dommer Heidi Heggdal er norsk ekspert i seminarene.

Ta kontakt med internasjonalt sekretariat i DA hvis du vil vite mer om EØS-samarbeidet, eller om du har lyst til å bidra som ekspert i EØS-aktiviteter.

Multilateralt webinar om tilståelsesdommer – EØS

“Criminal simplified procedures («Tilståelsesdommer») var tittelen på et webinar som ble arrangert av DA i desember 2020. Formålet med webinaret var å dele erfaringer og god praksis mellom land vedrørende forenklet rettergang.

Tanken var opprinnelig at deltagerne skulle på studiebesøk til Norge og oppleve en "live" tilståelsessak i Oslo tingrett. Pga. Covid-19 ble det i stedet avholdt som webinar, og DA laget en kortfilm som ble presentert. Filmen er spilt inn i en rettsal, og viser hvordan prosessen i en tilståelsessak foregår i et rollespill hvor den siktede, rettsvitne og dommer samhandler i et rettsmøte.

Deltagere i webinaret var dommere og påtalemyndighet i DA's samarbeidsland Kroatia og Litauen, som deretter presenterte sine respektive forenklede straffeprosesser. Det var også bidrag fra academia; professor Thomas Weigend fra Tyskland presenterte ulike modeller og forenklede fremgangsmåter, men diskuterte også de problematiske sidene med ordningen med tilståelsesdom i et menneskerettighetsperspektiv. Det ble tydelig at effektivitetshensyn ikke alltid kan settes opp som en motpol til rettssikkerhetshensyn.

Dommer Heidi Heggdal fra Oslo tingrett og Jo Heine Fåfeng Meyer (Politiadvokat i Oslo politidistrikt) hadde deretter et innlegg om den norske modellen og gangen i tilståelsessaker i Norge, etterfulgt av diskusjoner i grupper og plenum.

Regionalt seminar på Vest-Balkan: UD-finansiert prosjekt med DA som samarbeidspartner

Er det mulig å innføre konsentrerte hovedforhandlinger i landene på Vest-Balkan? Det var tema for et webinar DA arrangerte i desember med domstolråd og justisdepartement i Albania, Bosnia-Hercegovina, Kroatia, Kosovo, Nord-Makedonia, Montenegro, Serbia, og også EØS-partner Romania. Webinaret var en del av et UD –støttet prosjekt knyttet til domstolsutvikling på Vest-Balkan, hvor DA deltar som samarbeidspartner.

I de fleste land sør-øst i Europa kan en sak bestå av en serie rettsmøter, der et vitne kan avgi en forklaring en dag og neste vitne en måned senere. Deretter vil prosedyrene bli framført i et eget møte. Det kan ta tid...

De norske dommerne Dag Brathole og Heidi Heggdal forklarte hvordan norske hovedforhandlinger gjennomføres. Professor Anna Nylund ved Universitetet i Tromsø fortalte om fordeler og ulemper med hovedforhandlinger og viste til at det internasjonalt regnes som god praksis, samt at flere land ønsker å innføre det. Professor Alan Uzelac ved Universitetet i Zagreb fortalte om historien og lovgrunnlag for konsentrerte forhandlinger i landene på Vest-Balkan. I tillegg rapporterte han fra en arbeidsgruppe som DA og de nasjonale institusjonene hadde hatt i arbeid. De har kartlagt hvilke hinder som finnes for å innføre hovedforhandlinger i respektive land og kom med konkrete forslag til hva man kan gjøre for å ta seg forbi hindrene. Nå blir det interessant å se hvilke land som kommer å jobbe videre med slike endringer fremover.

Programmet til seminaret finner dere [her](#):

Møte mellom polsk akademia og DA

12. februar 2021 hadde DA en video-konferanse med professorer og PhD-studenter ved Adam Mickiewicz University i Poznan i Polen. Møtet ble arrangert etter forespørsel fra professor Jan Olszanowski (Faculty of Law and Administration) som også er dommer ved tingretten i samme by. De polske akademikerne ønsket å lære mer om domstolssystemet i Norge, herunder domstolledelse og domstolenes uavhengighet. Fra DA's side ble det gitt en introduksjon om norske domstoler og deres uavhengighet, dialogen mellom DA og domstolene, forholdet mellom domstolledere og den strategiske planen samt bruken av statistikk i domstolledelse. De polske representantene ga deretter en innføring i domstolsstrukturen i Polen, samt hvordan den påvirkes av pågående reformer fra regjeringen.

Andre aktuelle rapporter og nyheter:

Norges Høyesterett

Høyesterett har publisert årsmeldingen for 2020

Årsmeldingen for 2020 ble lansert/publisert 11. januar 2021. Den er tilgjengelig elektronisk på [Høyesteretts nettsider](#). Årsmeldingen finnes også på engelsk: <https://www.domstol.no/en/Enkelt-domstol/supremecourt/annual-report/2020/>

Norges representant i Europarådets dommerkomité (CCJE)

Lagdommer Wiggo Storhaug Larssen ble av Justisdepartementet utnevnt til Norges representant i Consultative Council of European Judges (CCJE) fra 1.1.2021. CCJE er Europarådets ekspertorgan for dommere. Rådet skal støtte de nasjonale domstolene gjennom å utvikle standarder for dommere. CCJE har med dette en sentral rolle i vurdering og utforming av anbefalinger og retningslinjer for rettssystemene i Europa. Mer om CCJE kan du lese på: <https://www.coe.int/en/web/ccje/home>

Internasjonalt sekretariat har tatt en kort prat med Larssen om hans nye oppdrag som Norges representant, og hva som vil prege CCJE's arbeid fremover:

Hva gjør CCJE?

- Systemet er at hvert medlemsland i Europarådet oppnevner et medlem i CCJE. Medlemmene er alle dommere. CCJE er et rådgivende organ for Europarådet. Hvert år utarbeides råd til Ministerkomiteen, såkalte opinions. Siste år ble det utarbeidet en opinion om rollen til nasjonale dommerforeninger.

Hva blir fokus i 2021?

- Dette året (2021) er temaet Judicial Councils, eller domstolråd på norsk. Dette har vært tema i tidligere års opinions, særlig i opinion 10 fra 2007. Det er neppe meningen å finne opp hjulet på nytt, men heller å se på utviklingen fra slike råd ble etablert. Dette blir et spennende arbeid å delta i.

Hvilke utfordringer er det for europeiske dommere generelt for tiden, hvilke tema/saker står på dagsorden?

- For det første har vi sett at domstolrådene i flere land er kommet under angrep fra den utøvende makt. Mest fokus har det vært på Polen, men det er utfordringer i mange andre land. Og i de fleste europeiske land sliter domstolene med en vanskelig budsjettssituasjon. Temaet i år er også interessant fordi vi her til lands skal i gang med behandlingen av delinnstilling 2 fra Domstolkommisjonen, som også behandler organiseringen av den tredje statsmakt.

CCJE utarbeider (og vedtar) uttalelser (opinions) om ulike temaer. Hvordan blir opinions utarbeidet?

- Arbeidet starter med at de enkelte medlemsland besvarer et spørsmålsskrift om situasjonen i medlemslandet, og så utarbeides det et forslag til opinion av en arbeidsgruppe, med hjelp av en oppnevnt ekspert. For denne opinion er det den tyske professor Anne Sanders som hjelper oss. Arbeidet avsluttes i begynnelsen av november, og rapporten blir deretter offentliggjort.
- For egen del tenker jeg arbeidet mitt i European Network of Councils for the Judiciary (ENCJ) vil være nyttig også i dette arbeidet. Jeg har i ganske mange år nå deltatt i et prosjekt som ser på uavhengighetsspørsmål og kvalitet i europeiske land. Vi har der gjort en del interessante undersøkelser som jeg tror vil være nyttig for det arbeid vi nå skal i gang med. Et sentralt spørsmål i mange europeiske land er at domstolene sliter med tillit i befolkningen. Av og til kan dette være fordekte angrep på statsmakten, men det er ingen tvil om at mange land har problemer med tillit til domstolene. Etter min mening, er det viktig at domstolene lytter til samfunnet, til aktørene og til brukerne av domstolene. Skal den helt nødvendige uavhengighet bevares over tid er det viktig at både den organisasjonsmessige uavhengighet er i varetatt, men også at den tredje statsmakt er «accountable» eller ansvarlig i forhold til samfunnet.
- Ut over arbeidet med opinions gir også CCJE til enkeltland, der det er problemer. Noe av hensikten med de publiserte opinions er også å etablere et rammeverk for etablering av gode løsninger i medlemslandene.

Europarådet (CoE)

Ny rapport om forebygging av korrupsjon og fremming av integritet i statlig forvaltning (politisk ledelse) og rettshåndhevelsesorganer i Norge

Europarådets overvåkingsorgan for nasjonal gjennomføring av tiltak mot korrupsjon, GRECO (Group of States Against Corruption) har nylig utarbeidet sin femte evalueringsrapport om Norge. Tema for evalueringen var denne gangen forebygging av korrupsjon statlig forvaltning (politisk ledelse) og rettshåndhevelsesorganer i Norge. Tilsvarende evaluering gjennomføres i samtlige 50 medlemsland.

Generelt gir rapporten uttrykk for at Norge anses som et land med lite korrupsjon og med et velfungerende demokrati. Norge roses også for å ha gjennomført samtlige anbefalinger som er gitt av GRECO i tidligere evalueringsrunder.

GRECO peker likevel på at et system som i så stor grad baserer seg på tillit, forutsetter større grad av åpenhet om forhold som kan forårsake mulige interessekonflikter. Det er rom for å styrke både regelverk og opplæringstiltak for å få dette til. GRECO har gitt Norge i alt 14 anbefalinger for å gjøre oss bedre rustet til å forebygge korrupsjon. Norge skal innen 18 måneder rapportere tilbake om hva vi har gjort for å gjennomføre tiltakene. Mer informasjon kan leses [her](#)

Hele rapporten ble publisert 15. jan 2021, og kan lastes ned her: [Evaluation report - Preventing corruption and promoting integrity in central governments \(top executive functions\) and law enforcement agencies \(English, PDF\)](#)

Norsk versjon:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/fe8b5e9ff591443f878046dc5d72f369/greco-evalueringsrapport-no-1801.pdf>

Europarådet (CEPEJ) arrangerer nå den 11. runden av «Crystal Scales of Justice Prize»

Prisen «Crystal Scale of Justice» blir delt ut annenhvert år til et europeisk land som har satt i gang gode og innovative tiltak for å øke rettssikkerheten. Det er Europarådet som deler ut prisen, og Vitnestøtte i norske domstoler vant Crystal Scales of Justice Award 2017.

Målet med denne prisen er å identifisere og fremheve nyskapende prosjekter og praks i rettsystemet generelt. For mer om prisen, se [CEPEJ sine nettsider og Europarådets sider](#)

Norske domstoler oppfordres til å søke - konkurransen i 2021 er åpen for domstoler, advokatforeninger, NGO's eller andre organer (som er kompetente i rettslige spørsmål) i Europarådets medlemsland.

Søknader som oppfyller [kvalifiseringskriteriene](#) kan sendes til Europarådet (cepej@coe.int), helst elektronisk, innen **31. mars 2021**.

COE - Conference of Ministers of Justice

Europarådets justisministre møttes 9.nov 2020 til en felles digital konferanse med tittel "Independence of Justice and the Rule of Law". Les mer [her](#)

Video-opptak fra konferansen kan du se her:

Session 1: "New challenges for the rule of law and the guarantees for independent justice"
<https://vodmanager.coe.int/coe/webcast/coe/2020-11-09-1/en>

Session 2: "How to strengthen citizens' confidence in justice"
<https://vodmanager.coe.int/coe/webcast/coe/2020-11-09-2/en>

CoE- CEPEJ

Kunstig intelligens og cyber justice var i fokus under CEPEJ plenum møte

Europarådsorganet CEPEJ's 34 plenum møte ble avholdt den 8. desember 2020. Her ble det vedtatt et «feasibility study» (mulighetsstudie/forstudie) som avklarer behovet for å etablere en sertifiseringsmekanisme for verktøy og tjenester innen kunstig intelligens. Studien er basert på CEPEJ-charteret om bruk av kunstig intelligens i rettssystemer, vedtatt i desember 2018. Skulle Europarådet bestemme å opprette en slik mekanisme, vil det være det første i sitt slag.

Etter konsultasjon med alle medlems- og observatørland, vil denne mulighetsstudien bli etterfulgt av en handlingsplan som CEPEJ vil utarbeide og sende til Ministerkomiteen for gjennomgang i 2021.

Under plenum møtet vedtok CEPEJ også «Roadmap» fra sin arbeidsgruppe på Cyberjustice and Artificial Intelligence (CEPEJ-GT-CYBERJUST).

Les mer om mulighetsstudien her:

Feasibility study on the establishment of a certification mechanism for artificial intelligence tools and services:
<https://rm.coe.int/feasability-study-en-cepej.../1680a0adf4>

Roadmap of the Working group on Cyberjustice for 2021: <https://rm.coe.int/cyberjustice-roadmap-en.../1680a0ae12>

Det ble videre vedtatt at presidenten i CEPEJ, Ramin Gurbanov, blir gjenvalgt for en ny to-års periode (januar 2021 til 31 desember 2022).

OSSE

Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) har siden pandemien brøt ut holdt flere webinarer om hvordan koronakrisen påvirker rettsstaten i ulike medlemsland, utfordrer rettssikkerheten til borgerne, og får konsekvenser for menneskerettigheter generelt. Sist ute er en rapport som omhandler menneskerettigheter og likestilling i krisesituasjoner, hvordan kvinner påvirkes av restriksjoner av grunnleggende friheter.

Link til rapport: "Human Rights and Gender Equality during Public Emergencies. How Women Are Impacted By Restrictions To Fundamental Freedoms And Human Rights: Observations from the Covid-19 Pandemic": <https://www.osce.org/gender-equality-Covid19-emergency>

OSSE har også kommet med veiledning når det gjelder monitorering av interneringssteder under Covid-pandemien. "Guidance - Monitoring Places of Detention through the COVID-19 Pandemic"
Se link: <https://www.osce.org/files/f/documents/7/5/453543.pdf>

ENCJ

European Network of Councils for the Judiciary (ENCJ) består av nasjonale institusjoner i EUs medlemsland. Da Norge ikke er medlem i EU har DA observatørstatus i ENCJ, men har i mange år deltatt i arbeidsgrupper på linje med medlemsland.

Undersøkelse om dommers opplevde uavhengighet

ENCJ kommer i vår til å gjennomføre en undersøkelse om dommers syn på egen og kollegers uavhengighet. Undersøkelsen som tidligere er gjennomført tre ganger vil bli sendt ut fra DA i vår.

Perceptions of the Independence of Judges in Europe

En ny bok om hvordan dommers uavhengighet blir oppfattet med tittel "Perceptions of the Independence of judges in Europe - Congruence of Judiciary and Society" ble lansert i februar 2021, og kan fritt lastes ned. Boken av Frans van Dijk gis ut i samarbeid med ENCJ. Den bygger i stor grad på undersøkelser gjennomført blant dommere, meddommere og advokater rundt om i Europa, også i Norge. Last ned boken i sin helhet [her](#):

Styret i ENCJ - uttalelse om situasjonen i Tyrkia

Det nasjonale domstolrådet i Tyrkia ble i 2016 suspendert fra videre status som observatør i ENCJ. Flere år senere har situasjonen dessverre ikke blitt bedre, derimot mye verre. Rapporter om rettsaker mot dommere og påtalemyndighet gir liten grunn til å tro at anerkjennelsen av rettsstatsprinsipper blir overholdt. Det er i det hele tatt lite håp for rettsikkerhet i Tyrkia generelt og for tilgang til uavhengige, rettferdige og upartiske domstoler. Les mer [her](#)

Styret i ENCJ publiserte i desember 2020 en uttalelse om situasjonen i Tyrkia. Her berømmes de tyrkiske dommerne og påtalemyndighetene som fortsetter å heve sin stemme for rettsikkerhet og rettferdighet i Tyrkia. Les hele uttalelsen [her](#):

ENCJ's styre har også sendt et formelt brev til EU kommisjonen vedrørende bekymringer om rettsikkerheten i Ungarn, og ber kommisjonen handle i saken med en nylig utnevning av presidenten i høyesterett i landet. Les mer [her](#)

European Commission

EU-kommisjonen vil modernisere justissektoren:

Ny pakke med tiltak for å fremskynde en nødvendig digitalisering av justissektoren samt øke opplæringen av fagpersoner innen justis:

Europakommisjonen presenterte 2. Desember 2020 en pakke med digitale initiativ for å modernisere EU's justissektor.

De to hovedpilarene i den nye pakken med tiltak er kommunikasjon om digitalisering av justissektoren i EU, samt en ny strategi for "European judicial training".

Du finner mer informasjon her: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2246

Lovdata

Oppdatert EØS-avtale på norsk på Lovdata

Mye av norsk regelverk krever at man også leser EØS-regelverket, og Lovdata gjør nå tilgjengelig en oppdatert (konsolidert) norsk versjon av EØS-avtalen på sine åpne sider. Gjennom løpende beslutninger i EØS-komiteen innlemmes nye EU-rettsakter, av og til med tilpasninger, i avtalens vedlegg og protokoller. Straks norske oversettelser av beslutningene er tilgjengelige, normalt i uken etter EØS-komiteens møter, oppdaterer Lovdata vedleggene og protokollene.

Les mer [her](#)

EØS avtalen konsolidert: <https://lovdata.no/register/eosAvtalen>
